

OPINII RADY

w sprawie zaktualizowanego programu konwergencji na lata 2009–2012 przedstawionego przez Bułgarię

(2010/C 137/03)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 9 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 26 kwietnia 2010 r. Rada zbadała zaktualizowany program konwergencji na lata 2009–2012 przedstawiony przez Bułgarię.
- (2) Przed globalnym pogorszeniem koniunktury gospodarczej i finansowej Bułgaria doświadczyła silnego wzrostu realnego PKB opartego na szybkiej ekspansji akcji kredytowej i znacznym napływie inwestycji zagranicznych. Silnej aktywności gospodarczej towarzyszyły jednak rosnące zaburzenia równowagi makroekonomicznej, takie jak narastanie bardzo dużego deficytu bilansu płatniczego i długu prywatnego oraz znaczna presja inflacyjna. Te zaburzenia równowagi nasiliły się dodatkowo wskutek boomu inwestycyjnego spowodowanego bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi i wysokim wzrostem płac znacznie przekraczającym wzrost wydajności. Pogłębiający się światowy kryzys gospodarczy mocno uderzył w aktywność gospodarczą, skutkując spadkiem realnego PKB o 5 % w roku 2009.

Równocześnie pogorszenie koniunktury pociągnęło za sobą przyjętą z zadowoleniem korektę zaburzeń równowagi, dzięki której średnia inflacja zmniejszyła się w roku 2009 do 2,5 %, a deficyt obrotów bieżących szybko spadł do 9,4 % PKB. Choć deficyt obrotów bieżących był niemal w całości finansowany z bezpośrednich inwestycji zagranicznych, to zadłużenie zagraniczne brutto Bułgarii na poziomie ok. 110 % PKB pozostaje względnie wysokie. Bułgaria nie przyjęła krótkoterminowego pakietu budżetowych środków stymulacyjnych w odpowiedzi na spowolnienie gospodarcze. Zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej, uwzględniając znaczne zaburzenia równowagi makroekonomicznej występujące przed pogorszeniem koniunktury, główny nacisk w wysiłkach politycznych położono na środki konsolidacji budżetowej, a mianowicie ograniczanie wydatków i poprawę przestrzeżenia przepisów podatkowych. Wskutek powyższego w programie konwergencji dla Bułgarii oszacowano, że w roku 2009 deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych był mniejszy niż 3 % PKB⁽²⁾. Wybie-

gając w przyszłość, można stwierdzić, że głównym wyzwaniem krótko- i średnioterminowym dla gospodarki jest zagwarantowanie trwałego procesu nadrobienia zaległości bez narażania stabilności budżetowej i makroekonomicznej.

- (3) Choć spadek faktycznego PKB, jaki odnotowano w warunkach obecnego kryzysu, ma w znacznej mierze charakter cykliczny, to wzrost produktu potencjalnego będzie wolniejszy. Kryzys może ponadto wpłynąć na wzrost potencjalny w średniej perspektywie, za sprawą zmniejszenia inwestycji, ograniczeń w dostępie do kredytu i wzrostu bezrobocia strukturalnego. Skutki kryzysu gospodarczego spotęgują ponadto negatywny wpływ starzenia się społeczeństwa na produkt potencjalny i stabilność finansów publicznych. W tej sytuacji istotne będzie przyspieszenie tempa reform strukturalnych w celu wsparcia wzrostu potencjalnego. W szczególności duże znaczenie dla Bułgarii ma przeprowadzenie reform w obszarze opieki zdrowotnej, emerytur, edukacji, administracji publicznej i otoczenia działalności gospodarczej.
- (4) Podstawowy scenariusz makroekonomiczny, który w programie znajduje się za scenariusz odniesienia służący do dokonywania oceny prognoz budżetowych, przewiduje, że wzrost realnego PKB zwiększy się z poziomu – 5 % w roku 2009 do 0,3 % w roku 2010, a następnie uzyska średni poziom wynoszący 4¼ % w pozostałych latach okresu objętego programem. Na podstawie dostępnych obecnie informacji⁽³⁾ wydaje się, że scenariusz oparty jest na nieco optymistycznych założeniach dotyczących wzrostu, ponieważ zarówno przewidywany wzrost w roku 2010, jak i jego zmiany w perspektywie średnioterminowej wydają się bliskie górnego zakresu przedziału określonego w bieżących prognozach. Przewiduje się, że likwidowanie niektórych zaburzeń równowagi rozpoczęte w roku 2009 będzie kontynuowane w okresie objętym programem. Oczekuje się, że w latach 2010–2012 inflacja utrzyma się na niskim poziomie, a dotyczące jej prognozy wydają się realistyczne i zasadniczo zgodne z prognozą służb Komisji z jesieni roku 2009. Oczekuje się także, że bilans płatniczy będzie coraz lepszy. O ile w roku 2009 dynamika ta była napędzana szybszym spadkiem importu niż eksportu, to w perspektywie średnioterminowej korekta byłaby wynikiem szybszego i wcześniejszego wzrostu eksportu niż importu. Choć wydaje się, że scenariusz podstawowy jest tylko nieco optymistyczny w porównaniu z jesienną prognozą służb Komisji i najnowszymi dostępnymi informacjami, to wiarygodność tego scenariusza w zasadniczym stopniu zależy od zakładanego zrównoważenia wzrostu gospodarczego w kierunku struktury bardziej stabilnej, w której główną siłą napędową jest eksport. W programie przedstawiono także scenariusze alternatywne – „pesymistyczny” i „optymistyczny”. Różnią się one od scenariusza podstawowego głównie w zakresie założeń odnośnie do tego,

(1) Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przytoczone w niniejszym tekście są dostępne na następującej stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_en.htm

(2) W dniu 9 kwietnia organy bułgarskie ogłosiły jednak, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych mógł w roku 2009 wynieść 3,7 %.

(3) Ocena uwzględnia w szczególności prognozę służb Komisji z jesieni 2009 r., a także inne informacje, które uzyskano od tego czasu.

kiedy nastąpi ożywienie gospodarcze i jaka będzie dynamika eksportu. W scenariuszu pesymistycznym przedstawiono dalszy spadek realnego PKB o 2 % w roku 2010 spowodowany dalszym zmniejszeniem eksportu, przy założeniu, że ożywienie gospodarcze nastąpiłoby dopiero w roku 2011. Według scenariusza optymistycznego szybsze ożywienie gospodarcze na świecie zwiększyłoby wzrost PKB o $\frac{3}{4}$ punktu procentowego podczas całego okresu objętego programem.

- (5) Znaczne zmniejszenie się salda sektora instytucji rządowych i samorządowych w roku 2009 w dużym stopniu odzwierciedla wpływ kryzysu na budżet. Zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej rząd nie przyjął środków stymulacyjnych, biorąc pod uwagę potrzebę utrzymania stabilności makroekonomicznej w ramach rozwiązań w zakresie zarządu walutą. Spadek był więc głównie spowodowany zmniejszeniem dochodów w wyniku nieoczekiwanego gwałtownego obniżenia się i zmiany struktury PKB. Zmniejszenie dochodów zostało jednak częściowo zrekompensowane cięciami wydatków. Aby ustabilizować stan finansów publicznych, w drugiej połowie roku władze wdrożyły pakiet na rzecz konsolidacji budżetowej o wartości odpowiadającej 2,3 % PKB. Pakiet ten obejmował środki służące dalszemu zmniejszeniu wydatków pierwotnych (poza limit 90 % wynikający z obowiązującej zasady wykonania budżetu) oraz środki mające na celu poprawę przestrzegania przepisów podatkowych. Pomimo kilkakrotnego skorygowania w dół celów budżetowych, niezależnie od znacznych dodatkowych oszczędności, w ciągu roku polityka konsolidacji budżetowej umożliwiła Bułgarii osiągnięcie w roku 2009 relatywnie niskiego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych.
- (6) Celem programu konwergencji w roku 2010 jest osiągnięcie równowagi budżetowej. Oczekuje się, że wskaźnik dochodów do PKB wzrośnie niemal do poziomu 39 $\frac{1}{4}$ % PKB (z 37 $\frac{1}{2}$ % PKB w roku poprzednim) dzięki wyższym dochodom z podatków pośrednich i innych źródeł. Duży wzrost dochodów z podatków pośrednich, który nastąpił pomimo zmiany struktury PKB na mniej korzystną z punktu widzenia dochodów podatkowych, wyjaśnia się oczekiwaną znaczną poprawą w zakresie przestrzegania przepisów podatkowych i podniesieniem stawek akcyzy od wyrobów tytoniowych i energii elektrycznej do celów produkcji przemysłowej. W programie nie podano jednak żadnych szczegółów na temat oczekiwanego wzrostu innych dochodów o 1 % PKB. Przewiduje się natomiast, że składki na ubezpieczenia społeczne zmniejszą się o $\frac{1}{4}$ punktu procentowego PKB wskutek obniżenia wysokości składek o 2 punkty procentowe. Oczekuje się, że wskaźnik wydatków do PKB w roku 2010 obniży się nieznacznie, o około $\frac{1}{4}$ punktu procentowego PKB, głównie w wyniku usprawnienia administracji publicznej. Zakłada się utrzymanie nominalnych płac w sektorze publicznym oraz zużycia pośredniego na niezmiennym poziomie w stosunku do roku 2008, co zmniejszy ich procentowy udział w PKB w roku 2010.

Te środki ograniczające wydatki rekompensują z nadwyżką wzrost o 0,2 % PKB rent wdowich i emerytur w roku 2010. Planuje się, że w latach 2009–2011 nakłady brutto na środki trwałe zachowają stały poziom wyrażony jako odsetek PKB. W rezultacie przewiduje się, że saldo strukturalne (obliczone przez służby Komisji na podstawie informacji zawartych w programie i zgodnie ze wspólnie

przyjętą metodyką) wzrośnie, w relacji do PKB, o 2 $\frac{3}{4}$ punktu procentowego w porównaniu do stanu z 2009 r., co zakłada planowany restrykcyjny kurs polityki budżetowej w 2010 r. Ta indukcyjna prognoza kursu polityki budżetowej na 2010 r. obejmuje około połowy przewidywanych dostosowań strukturalnych, w oparciu o działania przedstawione w programie. Poprawa salda strukturalnego założona w programie znacznie przekracza przewidywania zawarte w jesiennej prognozie służb Komisji.

- (7) Głównym celem średniookresowej strategii budżetowej jest utrzymanie zrównoważonego budżetu sektora instytucji rządowych i samorządowych podczas całego okresu objętego programem. Cel ten można zrealizować poprzez utrzymywanie wskaźnika dochodów do PKB i wskaźnika wydatków do PKB na względnie stałym poziomie wynoszącym średnio 39 $\frac{1}{4}$ % w końcowych latach okresu objętego programem. Średniookresowym celem budżetowym, zdefiniowanym w kategoriach strukturalnych (tj. jako saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe), jest nadwyżka odpowiadająca $\frac{1}{2}$ % PKB, którą według programu zamierza się osiągać począwszy od roku 2010. Biorąc pod uwagę najnowsze prognozy i poziom zadłużenia, średniookresowy cel budżetowy jest bardziej niż wystarczająco zgodny z celami paktu.
- (8) Wyniki budżetowe mogą okazać się gorsze od prognozowanych. Główne zagrożenie wynika z będącego podstawą programu scenariusza makroekonomicznego, który opiera się na nieco optymistycznych założeniach dotyczących wzrostu w okresie objętym programem. W szczególności dochód w latach 2010–2012 może być niższy od prognozowanego wskutek wolniejszego i mniej wyraźnego ożywienia gospodarczego. Ponadto przewidywane zrównoważenie struktury wzrostu gospodarczego w kierunku składników generujących mniejsze dochody podatkowe również zagraża dochodom sektora instytucji rządowych i samorządowych, a jednocześnie nieznanne są pełne skutki środków mających na celu zapewnienie poprawy przestrzegania przepisów podatkowych i dyscypliny budżetowej. Po stronie wydatków nadal nie określono szczegółowo istotnych oszczędności w kategorii innych wydatków.
- Ponadto zakres dodatkowych cięć wydatków mających na celu rekompensowanie dochodów może okazać się ograniczony ze względu na znaczną koncentrację wysiłku konsolidacyjnego w początkowej fazie w roku 2009. Poza tym zapowiedziana już po przedstawieniu programu korekta w dół salda sektora instytucji rządowych i samorządowych w roku 2009 stwarza dodatkowe zagrożenie dla wyniku budżetowego w roku 2010.
- (9) Wskaźnik długu brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych jest znacznie niższy od wartości referencyjnej określonej w Traktacie w całym okresie objętym programem. W roku 2009 wartość tego wskaźnika oszacowano na około 15 % PKB, czyli nieco wyżej niż w roku poprzednim. Głównymi czynnikami przyczyniającymi się do niewielkiego wzrostu wskaźnika zadłużenia były zmniejszenie się równowagi budżetowej i spadek wzrostu PKB, które w pewnym zakresie zostały zrekompensowane przez wartość rezydualną zmiany długu zmniejszającą dług. Prognozuje się, że podczas okresu objętego programem wskaźnik zadłużenia ustabilizuje się zasadniczo na poziomie z roku 2009, głównie za sprawą

prognozowanych zrównoważonych budżetów państwa. Wydaje się, że zagrożenia dla przewidywanego kształtowania się wskaźnika zadłużenia, inne niż zagrożenia związane także z deficytem, są zasadniczo zrównoważone.

- (10) Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych jest na niskim poziomie i ze średniookresowych prognoz dotyczących długu do 2020 r., w których zakłada się jedynie stopniowy powrót tempa wzrostu PKB do poziomów przewidywanych przed kryzysem oraz przywrócenie obciążeń podatkowych do przedkryzysowego poziomu i które obejmują prognozowany wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, wynika, że przewidywana w programie strategia budżetowa – w obecnej formie i bez dalszych zmian polityki – byłaby wystarczająca, aby zmniejszyć relację długu do PKB i umożliwić osiągnięcie pozycji aktywów netto do roku 2020.
- (11) Długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet jest nieco poniżej średniej UE. Oszacowana w programie sytuacja budżetowa w roku 2009 potęguje wpływ starzenia się społeczeństwa na lukę w długookresowej stabilności finansów publicznych. Do dalszego zmniejszenia zagrożeń dla stabilności finansów publicznych, które w sprawozdaniu Komisji z roku 2009 na temat długoterminowej stabilności finansów publicznych⁽¹⁾ oceniono jako niskie, przyczyniłoby się osiągnięcie wyższych nadwyżek pierwotnych w perspektywie średniookresowej zgodnie z założeniami programu.
- (12) Wydaje się, że krajowe ramy budżetowe są względnie silne, na co wskazują dobre wyniki w zakresie realizacji celów budżetowych w przeszłości, osiągnięte wprawdzie w łagodnych warunkach makroekonomicznych. W roku 2009 Bułgaria złagodziła niekorzystne oddziaływanie kryzysu na budżet poprzez zastosowanie znacznych środków konsolidacyjnych. Niedoskonałości obecnych ram budżetowych są związane z istnieniem pewnej swobody decyzyjnej rządu centralnego. Ponadto ramy te nie obejmują żadnych zasad wieloletnich, a pułapy wydatków określone podczas średniookresowego planowania budżetowego są wiążące tylko w perspektywie krótkoterminowej. W programie nie przewidziano wprowadzenia do ram budżetowych żadnych istotnych zmian z wyjątkiem przedłużenia okresu średniookresowych ram budżetowych z trzech do czterech lat, aby okres ten zbiegał się z okresem trwania kadencji rządu i aby można było zwiększyć w ten sposób przewidywalność polityki w perspektywie średnioterminowej. Zasada wykonania budżetu w 90 % zostaje zastąpiona przepisem umożliwiającym rządowi zrównoważenie prawdopodobnego spadku dochodów budżetowych poprzez obniżanie wydatków pierwotnych poniżej wartości rocznych przydziałów środków. Nowa zasada zapewnia rządowi większą elastyczność i możliwość działań dyskrecjonal-

nych w ramach polityki konsolidacyjnej w czasach kryzysu. Brak wyraźniejszej koncepcji i definicji w odniesieniu do wdrażania tej zasady powoduje jednak pewną nieprzejrzystość ram budżetowych.

- (13) W programie uznano istniejącą słabość jakości finansów publicznych. Potwierdzono potrzebę podjęcia pilnych działań w ramach polityki mających na celu przeciwdziałanie negatywnym konsekwencjom starzenia się społeczeństwa i pogarszających się tendencji demograficznych dla stabilności finansów publicznych w długim okresie. W obszarze opieki zdrowotnej, kształcenia, systemu emerytalnego oraz administracji publicznej i podatkowej przedstawiono ambitne działania w ramach reformy strukturalnej z zamiarem zwiększenia efektywności i skuteczności dochodów i wydatków publicznych oraz zwiększenia wzrostu potencjału rozwojowego gospodarki w celu zapewnienia stabilnej konwergencji w ramach Unii Europejskiej. Reformy obejmują optymalizację istniejących struktur, redukcję zatrudnienia w sektorze publicznym, zmianę mechanizmu kalkulacji kosztów i finansowania w zakresie służby zdrowia, wdrożenie reform w ramach nowo przyjętej strategii reformy systemu emerytalnego, reformę szkolnictwa wyższego oraz sektora badań i rozwoju, a także zmianę modelu zarządzania aktywami publicznymi.
- (14) Biorąc pod uwagę powyższe zagrożenia realizacji celów budżetowych, można uznać, że przedstawiona w programie strategia budżetowa jest zasadniczo zgodna z wymogami paktu oraz że prowadzi do utrzymania stabilności makroekonomicznej i zaufania inwestorów do bułgarskiej gospodarki. W ramach tej strategii przewidziano dość ambitną konsolidację strukturalną o – 2¼ % PKB w roku 2010 bez żadnej dalszej poprawy w następnych latach. Planowana na rok 2010 konsolidacja nie znajduje pełnego oparcia w środkach przedstawionych w programie. Ponadto jej pełne osiągnięcie zależy od urzeczywistnienia optymistycznego scenariusza makroekonomicznego, a dalsze zagrożenia związane są z korektą w górę deficytu w roku 2009. Poczynając od roku 2011, brak szczegółowego określenia środków w programie mógłby zwiększyć zagrożenie dla przewidywanej ścieżki dostosowania. Oczekuje się, że średniookresowy cel budżetowy zostanie osiągnięty i w znacznym stopniu przekroczony już w roku 2010, co narzuca bardzo ambitne tempo konsolidacji strukturalnej z uwagi na złą koniunkturę gospodarczą i z uwagi na zagrożenia dla przedstawionej wyżej strategii budżetowej. Ogólny kurs polityki budżetowej, mierzony zmianą salda strukturalnego, jest restrykcyjny w roku 2010, zasadniczo neutralny w roku 2011 i przewiduje rozluźnienie budżetowe w roku 2012. Przewidziany w programie średniookresowy cel zakładający utrzymanie na poziomie ½ % PKB nadwyżki uwzględniającej zmiany cykliczne byłby realizowany począwszy od roku 2010.
- (15) Co do wymagań odnośnie do danych określonych w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, w programie odnotowano brak niektórych danych obowiązkowych i opcjonalnych⁽²⁾.

⁽¹⁾ W konkluzjach Rady z dnia 10 listopada 2009 r. w sprawie stabilności finansów publicznych „Rada apeluje do państw członkowskich o to, by w przygotowywanych programach stabilności i konwergencji skupiły swoją uwagę na strategiach ukierunkowanych na stabilność” oraz „wzywa Komisję, by wraz z Komitetem Polityki Gospodarczej i Komitetem Ekonomiczno-Finansowym kontynuowała opracowywanie metod służących ocenie długoterminowej stabilności finansów publicznych, tak aby były one gotowe na czas przed przygotowaniem kolejnego sprawozdania na temat stabilności”, które jest przewidziane na rok 2012.

⁽²⁾ W szczególności brakuje danych dotyczących działań jednorazowych i tymczasowych, zużycia pośredniego, wydatków z tytułu odsetek i niektórych danych dotyczących stabilności w perspektywie długoterminowej.

Podsumowując, należy stwierdzić, że cel programu, którym jest na utrzymanie dobrego stanu finansów publicznych i który znalazł odzwierciedlenie w planowanych zrównoważonych budżetach sektora instytucji rządowych i samorządowych, uznaje się za właściwy w obecnej sytuacji gospodarczej i z uwzględnieniem potrzeby ograniczenia istniejącej nierównowagi zewnętrznej. Oczekuje się, że podjęte działania konsolidacyjne i duże zaangażowanie polityczne na rzecz dyscypliny budżetowej zrekompensują częściowo zagrożenia wynikające z nieco optymistycznych założeń dotyczących wzrostu gospodarczego i napływu dochodów. W perspektywie krótko- i średnioterminowej w programie przewidziano ambitne reformy strukturalne mające na celu wzmocnienie stabilności finansów publicznych w długim okresie i jednocześnie zapewnienie podstaw ożywienia gospodarczego. Z zastrzeżeniem zagrożeń wynikających z wciąż wysokiej niepewności warunków zewnętrznych, kurs polityki budżetowej sugerowałby, że średniookresowy cel budżetowy wynoszący 1/2 % PKB (który jest bardziej niż wystarczająco zgodny z celami paktu) byłby osiągnięty przez większość okresu objętego programem. Bułgaria stoi w obliczu wyzwania polegającego na trwałym ugruntowaniu – w mniej korzystnej sytuacji gospodarczej na świecie – procesu nadrobienia zaległości. Równocześnie zachowanie rygorystycznej polityki budżetowej oraz ograniczanie wzrostu płac zgodnie ze wzrostem wydajności jest uzasadnione potrzebą zwiększenia konkurencyjności

i przywrócenia równowagi zewnętrznej. W dłuższej perspektywie poprawa jakości i stabilności finansów publicznych wymaga energicznego wdrożenia planowanych i przez długi czas odkładanych reform strukturalnych oraz zwiększenia zdolności administracyjnych.

W świetle powyższej oceny oraz biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia trwałej konwergencji, wzywa się Bułgarię do:

- (i) kontynuowania wdrażania rygorystycznej polityki budżetowej i przyjmowania dalszych środków konsolidacyjnych służących osiągnięciu celu programu na rok 2010, aby możliwe było utrzymanie trwającego dostosowywania w zakresie zaburzeń równowagi zewnętrznej i utrzymanie zaufania inwestorów do gospodarki; w szczególności – do powstrzymania wzrostu płac w sektorze publicznym, aby przyczynić się do ogólnej polityki umiarkowanego wzrostu płac i do zwiększenia konkurencyjności;
- (ii) zwiększenia efektywności wydatków publicznych poprzez energiczne wdrożenie planowanych reform strukturalnych w zakresie administracji publicznej, opieki zdrowotnej, edukacji i systemu emerytalnego, aby pobudzić wydajność i zapewnić trwałą konwergencję w ramach Unii Europejskiej.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych

		2008	2009	2010	2011	2012
Realny PKB (zmiana w %)	PK styczeń 2010	6,0	- 4,9	0,3	3,8	4,8
	KOM listopad 2009	6,0	- 5,9	- 1,1	3,1	nd.
	PK grudzień 2008	6,5	4,7	5,2	5,8	nd.
Inflacja HICP (%)	PK styczeń 2010	12,0	2,5	2,4	2,8	2,8
	KOM listopad 2009	12,0	2,4	2,3	2,9	nd.
	PK grudzień 2008	12,4	6,7	4,7	4,0	nd.
Luka produktowa ⁽¹⁾ (% potencjalnego PKB)	PK styczeń 2010	4,8	- 3,5	- 5,7	- 4,7	- 2,5
	KOM listopad 2009 ⁽²⁾	6,0	- 3,1	- 6,0	- 5,1	nd.
	PK grudzień 2008	1,1	- 0,7	- 1,8	- 1,4	nd.
Wierzytelności/zadłużenie netto wobec reszty świata (% PKB)	PK styczeń 2010	- 24,6	- 8,2	- 4,1	- 1,2	- 0,5
	KOM listopad 2009	- 22,1	- 12,8	- 8,7	- 6,7	nd.
	PK grudzień 2008	- 22,9	- 20,7	- 18,4	- 16,6	nd.
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK styczeń 2010	39,1	37,5	39,2	39,6	39,1
	KOM listopad 2009	39,1	38,7	38,4	38,4	nd.
	PK grudzień 2008	41,3	43,4	43,4	43,7	nd.
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK styczeń 2010	37,3	39,4	39,2	39,5	39,0
	KOM listopad 2009	37,3	39,5	39,5	38,7	nd.
	PK grudzień 2008	38,3	40,4	40,4	40,7	nd.
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK styczeń 2010	1,8	- 1,9 ⁽³⁾	0,0	0,1	0,1
	KOM listopad 2009	1,8	- 0,8	- 1,2	- 0,4	nd.
	PK grudzień 2008	3,0	3,0	3,0	3,0	nd.

		2008	2009	2010	2011	2012
Saldo pierwotne (% PKB)	PK styczeń 2010	2,7	- 1,3	0,9	1,0	1,1
	KOM listopad 2009	2,7	0,0	- 0,3	0,5	nd.
	<i>PK grudzień 2008</i>	3,9	3,9	3,9	3,9	<i>nd.</i>
Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne ⁽¹⁾ (% PKB)	PK styczeń 2010	0,2	- 0,7	1,9	1,7	1,0
	KOM listopad 2009	- 0,3	0,3	1,0	1,5	nd.
	<i>PK grudzień 2008</i>	2,6	3,2	3,6	3,5	<i>nd.</i>
Saldo strukturalne ⁽⁴⁾ (% PKB)	PK styczeń 2010	0,2	- 0,7	1,9	1,7	1,0
	KOM listopad 2009	- 0,3	0,3	1,0	1,5	nd.
	<i>PK grudzień 2008</i>	2,6	3,2	3,6	3,5	<i>nd.</i>
Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PK styczeń 2010	14,1	14,7	14,6	14,5	14,4
	KOM listopad 2009	14,1	15,1	16,2	15,7	nd.
	<i>PK grudzień 2008</i>	15,4	15,4	15,3	15,2	<i>nd.</i>

Uwagi:

⁽¹⁾ Podane w programie wartości luki produktowej oraz salda w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji przedstawionych w programach.

⁽²⁾ W oparciu o szacowany potencjalny wzrost w wysokości – odpowiednio – 3,4 %, 3,1 %, 2,9 % i 3,0 % w latach 2009–2012.

⁽³⁾ Eurostat prowadzi obecnie rozmowy z bułgarskimi organami statystycznymi w sprawie rejestrowania na rachunkach narodowych dokapitalizowania bułgarskich przedsiębiorstw energetycznych, które mogłyby doprowadzić do zwiększenia deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych o 0,6 % PKB w roku 2009.

⁽⁴⁾ Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe. W najnowszym programie ani w jesiennej prognozie służb Komisji nie przewiduje się żadnych działań jednorazowych i tymczasowych.

Źródło:

Program konwergencji (PK); prognozy służb Komisji z jesieni roku 2009 (KOM); obliczenia służb Komisji.